

Magdalena Gumkowska

"Památky a Příroda", r. 13 (1988) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 42/3-4 (166-167), 311-314

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PIŚMIENNICTWO

Heinz Althöfer, *Das 19. Jahrhundert und die Restaurierung. Beiträge zur Malerei, Maltechnik und Konservierung*. München 1987 (Callwey-Verlag), ss. 392, 269 fotografii białoczarnej i 54 barwne.

Anonsowana książka jest pracą zbiorową pod redakcją profesora doktora Heinza Althöfera, dyrektora Restaurierungszentrum der Stadt Düsseldorf. Składa się na nią 49 artykułów czterdziestu autorów, wybitnych znawców technologii i konserwacji XIX stulecia: H. Althöfer, R. Andree, M. Barro, G.A. Berger, M. Bleyl, E. Böhm, G. Böse, P. Boissonnas, R.E. Bubb, D. de Chapeaurouge, H. Coenen, L. Dittmann, G. Emonts-Holley, S. Euler Kunsemüller, E. Foissner, U. Gerlach-Laxner, R. Grimm, M. v. Hagen, H.T. Hanisch, M. Huisgen, J. Josefik, B. Kaland, W. v. Kalnein, H.U. Kölsch, H. Kühn, K. Lukichova, E. Mai, L. Masschelein-Kleiner, E. Mendgen, H.G. Müller, L. Einar i U. Plahter, S. Rehbein, J. Riederer, I. Sandner, W. Ślesiński, K. Soine, E. Streller, K. Temmer, J. Thurman-Moe, M. Voest, C. Wagner, G. Wendt, D. Westecker, C. Willoughby, V.V. Zverev. Autorzy reprezentują bardzo wiele krajów m.in. Anglię, Austrię, Belgię, Czechosłowację, Holandię, NRD, Norwegię, Polskę, RFN, Szwajcarię, USA. Artykuły zgrupowane są w pięciu rozdziałach: 1 — *Historia sztuki i konserwacja*, 2 — *Artyści i szkoły*, 3 — *Techniki malarskie i konserwacja*, 4 — *Konserwacja w XIX wieku*, 5 — *Tworzywa sztuczne jako nowe materiały*. Wprowadzenie do książki stanowi praca H. Althöfera *Między 1800 a 1900*, zakończenie zaś obszerna bibliografia, przypisy i indeks rzeczowy oraz osobowy.

Wyżej wymieniona książka poświęcona jest malarstwu XIX w.

Omawia i wyjaśnia, w sposób najbardziej obszerny jak dotychczas, fenomen tego stulecia w zakresie technologii i techniki oraz konserwacji malarstwa. Fenomen wyraża się przepłataniami upadków i osiągnięć. W tym czasie widoczny jest upadek rzemiosła wraz z upadkiem cechów, które poza rolę dydaktyczną zajmowały się dostarczaniem artystom odpowiednich materiałów oraz kontrolowaniem jakości wykonanych prac przez swych członków. Zły stan zachowania znacznej liczby malowideł XIX w. wiąże się z wprowadzeniem fabrycznie produkowanych materiałów malarskich niedbale przygotowanych, a które artyści zaprzestali samodzielnie przygotowywać. Równocześnie coraz powszechniejsza stawała się świadomość, że stosowanie właściwych materiałów i solidnej techniki zapewni malowidłom większą trwałość. Jednocześnie w XIX stuleciu nastąpił gwałtowny rozwój badań nad technologią i techniką malarstwa, m.in. z zastosowaniem analiz chemicznych, mikroskopowych oraz fotografii — wynalazku tego wieku. W tym też czasie zakładane były pierwsze laboratoria w muzeach oraz towarzystwa naukowe, np. „für rationelles Malverfahren” czy czasopisma fachowe jak „Technische Mitteilungen für Malerei”. Nastąpił też wręcz rewolucyjny rozwój teorii, metod i praktyki konserwacji dzieł sztuki. Rozmiary tego postępu spowodowały, iż XIX w. uznawano wielu za początek konserwacji zabytków, m.in. Józef Muczkowski. Książka *Das 19. Jahrhundert und die Restaurierung* bardzo starannie wydana przez wydawnictwo Callwey'a, stanowi poważny wkład do naszej wiedzy o technologii, technikach i konserwacji malarstwa.

prof. dr Władysław Ślesiński

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH

PAMÁTKY A PŘÍRODA. Wyd. Státní ústav památkové péče a ochrany přírody w Pradze w wydawnictwie „Panorama” na zlecenie Ministerstwa Kultury CSR. Ukazuje się dziesięć razy w roku.

Rocznik 13 (1988)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje

Projev ministra kultury CSR doc. JUDr. Milana Klusáka, CSc., v České národní radě dne 30. března 1987 (Wystąpienie ministra kultury CSR doc. dr hab. Milana Klusáka w Czeskiej Radzie Narodowej w dniu 30 marca 1987 r.), ss. 1–3, 1 ilustr. Referat programowy prezentuje główne kierunki działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w CSR.

Zákon o 20/1987 České národní rady ze dne 30. března 1987 o státní památkové péče (Ustawa nr 20/1987 Czeskiej Rady Narodowej z dnia 30 marca 1987 r. o opiece nad zabytkami), ss. 4–16, 1 ilustr. Tekst ustawy.

Důvodová zpráva (Komentarz), ss. 17–31, 1 ilustr. Komentarz do ustawy.

Streszczenia w jęz. rosyjskim i niemieckim.

Zeszyt 2, stron 64, ilustracje

J. Štulc, *Moderní urbanismus a památková péče* (Współczesna urbanistyka a opieka nad zabytkami), ss. 65–77, 13 ilustr.

Jest to II część artykułu — refleksji nad książką Ivo Hlobila „Teorie miejskich rezerwatów zabytkowych w latach 1900–1975”. I część artykułu została opublikowana w nr 10/1987. Analiza urbanizmu historycznego i koncepcji tzw. miasta-rezerwatu. Liczne przykłady w kontekście socjologicznym, kulturowym i ekonomicznym.

J. Petrů, *Prototyp středověkého parku z doby osvícenství* (Prototyp parku środkowoeuropejskiego z okresu Oświecenia), ss. 78–86, 9 ilustr. Artykuł przedstawia rys historyczny parku w Wörlitz, jednego z najwspanialszych klasycystycznych parków w Europie. Omówienie działalności twórczej arch. F.W. Erdmannsdorffa.

P. Kotlík, *Ověření účinnosti „biologické” čisticí pasty pro kámen* (Działanie biologiczne pasty czyszczącej kamień), ss. 87–88. Artykuł omawia zastosowanie specjalnej pasty do czyszczenia kamienia zawierającej glicerynę i mocznik. Podanie składu chemicznego i szczegółowe omówienie stosowania.

V. Voděrová, *Seminář o lidové architektuře, CB Plástovice 5.—8.10.1987* (Seminarium na temat architektury ludowej w Czeskich Budziejowicach Plastowicach w dn. 5–8.10.1987), ss. 89–91, 2 ilustr. Seminarium zostało zorganizowane przez Státní ústav památkové péče a ochrany přírody w Pradze i Wojewódzki Ośrodek Państwowej Opieki nad Zabytkami w Czechach Południowych. Problemy charakteru i typologii architektury ludowej. Problemy konserwacji drewna. Szczegółowe omówienie referatów, w tym także poświęconych zagadnieniu ruralistycznym.

-jpů-, *Kompozice zahrad v dějinách umění* (Kompozycja ogro-

dów w historii sztuki), s. 92. Omówienie seminarium, które odbyło się w dn. 2–4.11.1987 w Taborze. Prezentacja wybranych referatów.

Recenzje, ss. 92–95.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 3, stron 64, ilustracje

J. Čila, *Příspěvek k problematice řešení obnovy architektonických památek* (Przyczynki do problematyki odnowy zabytków architektury), ss. 129–130. Artykuł omawia kwestie związane z rolą architekta-projektanta w procesie odnowy zabytku. Artykuł ma charakter metodologiczny, nie stroni jednakże od pragmatyzmu.

D. Líbal, M. Horyna, *Praha w Římě 1987* (Praga w Rzymie 1987), ss. 131–138, 9 ilustr. Specjalny artykuł na temat czesko-słowackiej wystawy o odnowie i wykorzystaniu obiektów zabytkowych i miejsc historycznych. Wystawa zaprezentowana została włoskiej publiczności w 1987 r. i odniosła znaczny sukces. Omówienie koncepcji ekspozycji i jej walorów poznawczych.

J. Mayer, *Koncepcie památkové obnovy domu U zvonu na Staroměstském náměstí v Praze* (Koncepcje odnowy zabytkowego domu Pod dzwonem na Rynku Staromiejskim w Pradze), ss. 139–141, 2 ilustr. Studium naukowo-historyczne na temat restauracji zabytkowej kamienicy staromiejskiej w Pradze. Problemy dokumentacji i konserwacji detalu architektonicznego — zwłaszcza frontowej elewacji budynku.

M. Rykl, *Pasovary, přehled stavebního vývoje české středověké tvrze* (Pasowary — omówienie rozwoju budowlanego twierdzy średniowiecznej w Czechach), ss. 142–146, 13 ilustr. Studium historyczne dotyczące twierdzy Pasowary położonej w okolicy Czeskiego Krumłowa. Najstarsze źródła odnotowują istnienie majątku Pasowarskich już w XIII w. Omówienie układu obiektu i cech charakterystycznych w fazach od gotyckiej aż po współczesną.

M. Suchomel, *Čtyři metody zabezpečování a záchrany kamenosochařských kulturních památek* (Cztery metody zabezpieczania i ochrony kamiennych rzeźb zabytkowych), ss. 147–156, 16 ilustr. Artykuł omawia kwestie konserwacji rzeźby kamiennej. Prezentacja czterech metod: pozostawienia obiektu in situ i jego zabezpieczenia, przeniesienia oryginału do lapidarium i zastąpienie go kopią, czasowe (na okres zimy) zakrycie rzeźb i ochrona przed wilgocią i zmianami temperatury, trwałe zakrycie (zadaszenie, obudowanie) oryginału z piaskowca in situ.

-Ls-, *Seminář k restaurování a konzervaci historických textilií* (Seminarium na temat restauracji i konserwacji tkanin historycznych), ss. 157–158, 1 ilustr. Sprawozdanie z seminarium UNESCO, które odbyło się w Pradze w dn. 12–15. 10.1987 r.

J. Sommer, *Ke stavebním proměnám gotického kostela v Pacově* (W kwestii przemian budowlanych kościoła gotyckiego w Pacowie), ss. 158–159, 1 ilustr. Krótkie studium historyczne na temat gotyckiego kościoła Archaniola Michała w Pacowie.

Recenzje, s. 159.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 4, stron 64, ilustracje

K. Křížová, *K dílu Alžběty Vigée-Lebrunové (1755–1842) u nás* (O twórczości Elżbiety Vigée-Lebrun (1755–1842) u nas), ss. 193–199, 7 ilustr. Artykuł historyczno-naukowy o twórczości Elżbiety Vigée-Lebrun. Jej ogromny dorobek malarski — ponad 660 portretów — znajduje się w licznych zbiorach europejskich. Omówienie 2 portretów ze zbiorów czeskich w zamku Jaromierzyce i Krasny Dwór.

L. Skružný, *Několik poznámek a námětů k připravované terminologii raně a vrcholně středověké keramiky* (Kilka uwag i propozycji w kwestii terminologii wczesno i późnogotyckiej ceramiki), ss. 200–205, 6 ilustr. Artykuł przedstawia problemy typologii i terminologii ceramiki średniowiecznej w Czechach.

K. Sklenář, *Z dějin péče o archeologické památky v českých zemích* (Z dziejów opieki nad zabytkami archeologicznymi na ziemiach czeskich), ss. 206–210, 4 ilustr. Pierwsza część artykułu o charakterze historycznym. Autor przedstawia początki działalności na rzecz ochrony dziedzictwa archeologicznego w Czechach począwszy od XVI w.

J. Bukovský, *Lishanská nekropole zakladatele Říše nebes v Číně* (Nekropolia Lishan, twórcy imperium niebios w Chinach), ss. 211–216, 10 ilustr. Artykuł przedstawia bogato ilustrowany materiał dotyczący odsłonięcia i konserwacji nekropolii Lishan w Chinach, fenomenu archeologicznego w skali światowej. Omówienie usytuowania i ekspozycji.

M. Pojsl, *Nová expozice románského lapidária* (Nowa ekspozycja romańskiego lapidarium), ss. 217–220, 9 ilustr. Artykuł przedstawia ekspozycję romańskich wykopalisk na Velehradzie, miejscu najstarszego opactwa cysterskiego na Morawach. Rola historyczna i walory artystyczne przedstawionych wykopalisk.

L. Skružný, *Výstava „České majoliky, mezzomajoliky a polofajánse“ v Jenštejnském domě v Berouně* (Wystawa „Czeskie majoliki, mezzomajoliki i półfajans“ w Domu Jensztejskim w Berounie), ss. 221–223, 10 ilustr. Prezentacja wystawy ceramiki ze wskazaniem odrębności stylów i charakteru poszczególnych form.

T. Durdík, *Třetí rok činnosti Klubu Augusta Sedláčka* (Trzeci rok działalności Klubu Augusta Sedlaczka), s. 223. Klub zajmuje się dawnymi feudalnymi majątkami. Omówienie wydawnictwa Klubu — Rocznika (1986) prezentującego trzynastcie wybranych zespołów.

Recenzje, s. 223.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 5, stron 64, ilustracje

K. Křížová, *Z obrazové sbírky Kinských na zámku Kostelci nad Orlicí* (Ze zbiorów malarstwa na zamku Kinskich w Kostelcu nad Orlicą), ss. 257–264, 9 ilustr. Artykuł historyczny poświęcony malarstwu ze zbiorów rodziny Kinskich (XIX w.). Omówienie niezwykle bogatej kolekcji portretów i pejzaży, a także interesujących przykładów akwarel i wedyt Rzymu. Szczegółowe dane historyczne.

Y. Janková, *Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc* (Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc), ss. 265–272, 18 ilustr. Artykuł biograficzny o wybitnym architekcie, teoretyku i restauratorze francuskim. Omówienie jego licznych dokonań artystycznych (restauracja kościoła de la Madeleine w Vazelay, projekty rekonstrukcji Notre Dame, prace w Carcassonne i inne).

Z. Hanzl, *Příspěvek k dějinám pražského pomníku Jana Žižky z Trocnova* (Uwagi na temat dziejów praskiego pomnika Jana Žizki z Trocnova), ss. 273–278, 9 ilustr. Historia konkursów na pomnik Žizki w Pradze poczynając od 1913 r. do lat trzydziestych.

K. Sklenář, *Z dějin péče o archeologické památky v českých zemích* (Z dziejów opieki nad zabytkami na ziemiach czeskich), ss. 279–283, 4 ilustr. Druga część artykułu prezentuje udział Muzeum Narodowego i Towarzystwa Archeologicznego w opiece nad zabytkami archeologicznymi w XIX w.

E. Šimůnková, J. Josef, *Petrifikace dřeva v závislosti na polaritě použitých rozpouštědel* (Petryfikacja drewna w zależności od polaryzacji zastosowanych rozpuszczalników), ss. 283–285, 4 ilustr. Artykuł omawia problemy konserwacji drewna na przykładzie badań przeprowadzonych przy użyciu próbek drewna lipowego i zastosowaniu do petryfikacji SOLA-KRYLU BMX.

V. Váná, *Turistická sezóna na památkových objektech v roce 1987* (Sezon turystyczny w obiektach zabytkowych w 1987 r.), ss. 286–287. Przedstawienie danych statystycznych i analiza problematyki.

-jpů-, *Atlas lidových staveb* (Atlas budownictwa ludowego), s. 288, 2 ilustr. Prezentacja publikacji autorstwa prof. Antonina Kuriali.

Zeszyt 6, stron 64, ilustracje

P. Vodňanský, *Teorie a praxe památkové péče v ČR* (Teoria i praktyka opieki nad zabytkami w CSR), ss. 321–322. Autor przedstawia aktualne zadania i problemy stojące przed ochroną zabytków. Rola organów międzynarodowych w dziele opieki nad zabytkami.

J. Belis, *Nejstarší české varhany z kostela Nejsvětější Trojice ve Smečně* (Najstarsze czeskie organy z kościoła Najświętszej Trójcy w Smecznie), ss. 323–327, 11 ilustr. Artykuł historyczno-naukowy przedstawia dzieje organów zbudowanych w kościele w latach 1587–1598. Kolejne modyfikacje i konserwacje obiektu. Omówienie krytycznego stanu obiektu w chwili obecnej.

Y. Janková, *Názory na asanaci Josefova* (Różne stanowiska w kwestii sanacji Jozefowa), ss. 328–335, 17 ilustr. Artykuł porusza kwestie przemian urbanistycznych miasta żydowskiego tzw. Jozefowa w obrębie praskiego Starego Miasta. Liczne problemy konserwatorskie.

J. Nováček, *Na okraj problematiky Ukřižovaného ze sv. Jana pod Skalou* (Z problematyki Ukrzyżowanego ze Św. Jana pod Skalą), ss. 336–339, 11 ilustr. Studium historyczne na temat rzeźby gotyckiej Chrystusa ukrzyżowanego pochodzącej z kościoła Św. Jana Chrzciciela w Św. Janie pod Skalą. Prezentacja problemów konserwatorskich, w tym także wskazanie działań podejmowanych w dobie baroku.

V. Razím, *K počátkům opevnění města Kadaně* (W kwestii początków umocnień w mieście Kadań), ss. 340–346, 10 ilustr. Studium historyczne jednego z najciekawszych miast średniowiecznych Czech. Szczegółowa analiza układu urbanistycznego i budowy fortyfikacji w kontekście europejskim (porównanie z Krakowem).

J. Belis, J. Josef, P. Justa, S. Št'astný, *Vakuová petryfikace varhanných vzdušnic* (Próżnicowa petryfikacja dysz powietrznych w organach), ss. 346–349, 10 ilustr. Artykuł przedstawia metodę konserwacji zabytkowych instrumentów. Szczegółowa prezentacja kolejnych etapów działań.

-jp-., *Expozice J.E. Purkyně v Libochovicích* (Wystawa o J.E. Purkynie w Libochowicach), ss. 349–351, 3 ilustr. Wystawa poświęcona życiu i działalności wybitnego czeskiego uczonego (1787–1869). Omówienie ekspozycji.

D. Stehlíková, *Nový časopis Portál* (Nowe czasopismo *Portál*), s. 351. Prezentacja nowego czasopisma — kwartalnika konserwatorskiego poświęconego zabytkom Pragi i wydawanego przez Praski Ośrodek Opieki nad Zabytkami.

Recenzje, s. 352.

Zeszyt 7, stron 64, ilustracje

J. Petrá, *Význam technické dokumentace pro poznání uměleckého díla* (Znaczenie dokumentacji technicznej w poznaniu dzieła sztuki), ss. 385–388. Artykuł o charakterze teoretycznym przedstawia kwestie roli i znaczenia dokumentacji naukowo-historycznej oraz technicznej w badaniu obiektów zabytkowych.

V. Jiřík, *Životní jubileum významného historika umění* (Jubileusz znakomitego historyka sztuki), ss. 389–390. Artykuł poświęcony działalności naukowej wybitnego uczonego Jaroslawa Pešíny, związanego z Uniwersytetem Karola w Pradze. Jubileusz został zorganizowany w kwietniu 1987 r. w czasie trwania sesji naukowej „Czeska sztuka gotycka i jej znaczenie w rozwoju naszej kultury”.

V. Jůza, *Nové dílo Mistra královehradeckého oltáře* (Nowe dzieło mistrza, twórcy ołtarza w Hradcu Kralowe), ss. 391–392, 2 ilustr. Omówienie dzieła Mistrza z Hradca Kralowe — gotyckiego malarstwa na desce. Stan obiektu i datowanie.

J. Kropáček, *Na okraj italizujícího motívu v ilustraci Melantrichovy Bible české z roku 1570* (Na marginesie motywu w ilustracji Biblii Melantricha z 1570 r.), ss. 393–394, 2 ilustr. Krótkie studium historyczne związane z iluminacją Biblii Melantricha. Prezentacja wpływów włoskich.

H. Soukupová, *Relikviáře z kláštera blahoslavené Anežky v Praze na Františku* (Relikwiarze z klasztoru błogosławionej Agnieszki w Pradze na Franciszku), ss. 395–400, 11 ilustr. Prezentacja niezwykle ciekawych obiektów zabytkowych z klasztoru błogosławionej Agnieszki. Studium historyczno-naukowe.

N. Bažantová, *Mitra svatého Vojtěcha* (Mitra Św. Wojciecha), ss. 401–406, 8 ilustr. Omówienie obiektu pod kątem jego wartości historycznej i kompozycji (haft, tkanina, sposób szycia). Przedstawienie istotnych problemów restauracji i konserwacji zabytkowej tkaniny.

J. Čechura, V. Razím, *K některým aspektům vývoje půdorysu a opevnění Českých Budějovic do počátku 15. století* (Niektóre aspekty rozwoju układu przestrzennego i umocnień Czechich Budziejowic do początków XV w.), ss. 407–415, 18 ilustr. Artykuł przedstawia w szerokim kontekście historycznym problemy przemian urbanistycznych, a także kształtowanie się układu umocnień Czechich Budziejowic w dobie gotyku.

Recenzje, s. 415.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 8, stron 64, ilustracje

J. Radová, *Zamyšlení nad současným stavem v oblasti nevyužitých kulturních památek* (Refleksja nad współczesną sytuacją i zagospodarowaniem niewykorzystanych obiektów zabytkowych), ss. 449–455, 13 ilustr. Artykuł porusza kwestie wykorzystania i zagospodarowania obiektów zabytkowych na terenie Czech. Autorka przedstawia przykłady przejęcia i restauracji zabytkowych zamków, folwarków czy innych obiektów architektury dla potrzeb stowarzyszeń, instytucji itp. Interesujące ilustracje.

L. Dědková, *Příklad zdařilé rekonstrukce špitálu a kostela sv. Ducha v Krnově* (Przykład udanej rekonstrukcji szpitala i kościoła Św. Ducha w Krnowie), ss. 456–464, 11 ilustr. Omówienie problematyki związanej z rekonstrukcją gotyckiego kościoła szpitalnego Św. Ducha wraz z przylegającym do niego barokowym budynkiem szpitalnym. Studium historyczne ze szczególnym omówieniem rekonstrukcji malowidła ściennego niegdyś tu istniejącego, a zakrytego warstwą tynku.

J. Sommer, *„Westwerk“ kostela sv. Jakuba Většího v Kounicích (o Nymburku)* (Rekonstrukcja kościoła Św. Jakuba Większego w Kounicach pow. Nymburk), ss. 465–468, 6 ilustr. Studium architektoniczne dotyczące projektu i budowy kościoła Św. Jakuba Większego w Kounicach.

K. Sklenář, *Z dějin péče o archeologické památky v českých zemích* (Z dziejów opieki nad zabytkami archeologicznymi na ziemiach czeskich), ss. 469–472, 4 ilustr. Kolejna część artykułu prezentuje dzieje opieki nad zabytkami techniki — drogami, trakcjami kolejowymi oraz obiektami kultury materialnej znalezionymi w czasie prac archeologicznych. Autor przedstawia np. trakcję kolejową Kladno-Nuczice, przeznaczoną do przewozu węgla w drugiej poł. XIX w.

Recenzje, s. 473–477 oraz 479.

L. Procházka, *Semináře k dělnickému obydlí a bydlení* (Seminaria na temat osiedli robotniczych), ss. 477–479, 4 ilustr. Informacja o seminariach organizowanych przez Czechosłowacką Akademię Nauk w latach 1986 i 1987 na temat osiedli robotniczych w miastach takich jak Pilzno, Brno, Jindřichów Hradec i inne.

Kategoryzacja i problemy dokumentacyjne.

Zeszyt 9, stron 64, ilustracje

J. Petrá, *K počátkům manýristického malířství na Moravě* (O początkach malarstwa manierystycznego na Morawach), ss. 513–516, 5 ilustr. Studium historyczne na temat malarstwa manierystycznego na przykładzie twórczości Benedykta Knaura ze Switawy.

J. Úlovec, *Zaniklá tvrz a zámek v Kozlově (o Karlově Vary)* (Nieistniejąca twierdza i zamek w Kozłowie (pow. Karłowe

Wary), ss. 517–521, 5 ilustr. Studium historyczno-naukowe na temat nieistniejącej już twierdzy czternastowiecznej. Rekonstrukcja założenia i bryły obiektu.

J. Gwuzd, *Územně plánovací dokumentace města Přerova* (Dokumentacja dotycząca planowania przestrzennego Przerowa), ss. 522–527, 11 ilustr. Artykuł omawia kwestie układu urbanistycznego i zagospodarowania przestrzennego historycznego centrum miejskiego zawarte w dokumentacji XIX i XX-wiecznej. Zmiany funkcji i wpływ tych zmian na substancję zabytkową. Prezentacja nowych zagadnień konserwatorskich.

K. Sklenář, *Z dějin péče o archeologické památky v českých zemích* (Z dziejów opieki nad zabytkami archeologicznymi na ziemiach czeskich), ss. 528–532, 5 ilustr. Kolejna część artykułu prezentuje dzieje tzw. Komisji Centralnej działającej od 1853 do 1911 r. i jej rolę w ochronie zabytków archeologicznych. Między innymi omówienie podziału na regiony konserwatorskie.

L. Štěpán, *Oprava vodního mlýna v lucemburském Asselbornu* (Naprawa młyna wodnego w Asselborn w kantonie Clerf), ss. 533–534, 2 ilustr. Ochrona obiektów budownictwa ludowego — informacja o stanie obiektu przed badaniami technicznymi oraz po rekonstrukcji.

(dav), *Dům čp. 50 v Utrechtu* (Dom Nr 50 w Utrechcie), s. 535, 2 ilustr. Krótkie studium dotyczące domu w Utrechcie zbudowanego w latach 1924–1925 według projektu G. Rietvelde dla rodziny Schröder-Schröder. Dziś jest małe muzeum G.T. Rietvelde prekursora modernizmu w architekturze holenderskiej.

J. Sehnal, *K památkové ochraně varhan* (W kwestii zabezpieczenia organów zabytkowych), s. 536. Krótka informacja na temat dokumentacji zabytkowych instrumentów na ziemiach czeskich.

J. Pelikán, *K problematice čištění cinových pišt'al* (W kwestii czyszczenia cynowych piszczałek w organach), ss. 536–537. Informacja o chemicznych sposobach czyszczenia piszczałek.

M. Mžýková, *Díla českých malířů 19. a 20. století v záměckých sbírkách* (Dzieła czeskich malarzy XIX i XX w. w zbiorach zamkowych), ss. 537–543, 4 ilustr. Materiał o charakterze dokumentacyjnym jest uzupełnieniem danych przedstawionych przez autorkę w 1988 r.

K. Křížová, *František Xaver Margold (1887–1967)* (Franciszek Ksawery Margold), s. 544. Notatka z okazji 100 rocznicy urodzin i 20 rocznicy śmierci zabytkoznawcy, architekta i malarza F.K. Margolda.

Recenzje, s. 544.

Zeszyt 10, stron 64, ilustracje

-bt-, *Tricáté výročí Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody* (Trzydziesta rocznica istnienia Państwowego Instytutu Opieki nad Zabytkami i Przyrodą), ss. 577–581, 2 ilustr. Artykuł okolicznościowy podsumowujący działalność Instytutu i jego rolę w ochronie zabytków w Czechach.

J. Šimek, *Účast státní památkové péče a státní ochrany přírody v územním plánování, v ochraně a tvorbě životního prostředí* (Udział państwowej opieki nad zabytkami i nad przyrodą w planowaniu przestrzennym, w ochronie i tworzeniu środowiska naturalnego), ss. 582–587, 5 ilustr. Artykuł został opracowany w ramach działań komisji urbanistycznej Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów i dotyczy problemów socjologicznych, ekologicznych, architektonicznych i estetycznych związanych z kształtowaniem struktury i funkcji miast zabytkowych i zabytkowych centrów w miastach historycznych.

J. Gwuzd, V. Vykopal, *30 let krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě* (Trzydzieście lat działalności wojewódzkiego Ośrodka Opieki nad Zabytkami oraz Przyrodą w Ostrawie), ss. 588–593, 2 ilustr. Artykuł okolicznościowy poświęcony podsumowaniu dorobku Ośrodka w Ostrawie. Omówienie ciekawszych dokonań — działalność kulturalno-oświatowa.

E. Matyášová, *Královská cesta v novém časopise Portál* (Królewski trakt w nowym czasopiśmie „Portal”), ss. 594–599, 11 ilustr. Autorka przedstawia ciekawsze problemy konserwatorskie związane z rewaloryzacją Królewskiego Traktu w Pradze, w oparciu o materiał zgromadzony w nowym czasopiśmie poświęconym zabytkom Pragi pt. „Portal”.

D. Vernerová, *Rekonstrukce domu čp. 16 v Jilovém u Prahy* (Rekonstrukcja domu nr 16 w Jilowem koło Pragi), ss. 600–603, 8 ilustr. Studium architektoniczne gotyckiego obiektu. Prezentacja jego dziejów i kolejnych przemian, a także współczesnej funkcji po odbudowie i adaptacji wewnątrz.

T. Durdík, *Výstava „Hrady, tvrze a pevnosti urbinského vévodství 1444–1502”* (Wystawa „Zamki, twierdze i umocnienia regionu Urbino w latach 1444–1502”), ss. 604–606, 6 ilustr. Informacja o wystawie zorganizowanej w maju 1987 r. w Pradze. Prezentacja takich miast i obiektów jak Sassocorvaro, Mondavio, San Leo.

Recenzje ss. 607–608.

Opracowała Magdalena Gumkowska